

předpisy §u 560 čís. 2 a 3 c. ř. s., ale to se týče právě jen výpovědních lhůt a ničeho jiného.

Čís. 5339.

Domáháno-li se vzhledem ku změněným poměrům zvýšení úrazového důchodu již pravoplatně přisouzeného, nejde o nárok, podléhající promlčení dle §u 1489 obč. zák.

(Rozh. ze dne 6. října 1925, R I 849/25.)

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí čís. sb. 4308. Procesní soud první stolice po té žalobu zamítl. Důvody: Dle §u 1489 obč. zák. promlčuje se každá žaloba o náhradu škody do 3 let od doby, kdy způsobená škoda byla poškozenému známa. V tomto případě zvýšené drahotní poměry a tím i zvýšená škoda žalobcova byla mu již za války, která skončila roku 1918, nejméně již od roku 1919 známa, žalobu však podal až dne 26. září 1923, tedy dávno po uplynutí tří let po okamžiku, od kterého zvýšení drahotních poměrů a tím tedy způsobená mu škoda byla mu známa a byla tudíž žaloba tato podána zřejmě opožděně. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: Ustanovení §u 1489 obč. zák. tu nedopadá. Má na mysli nárok na náhradu škody přiměřeně uplatněný na základě události, z níž škoda primérně povstala; zde však o takový primérní nárok se nejedná. Primérní nárok na odškodnění založený na příhodě v dopravě elektrických drah, udavší se dne 14. října 1911, na němž spočívá i přítomný žalobní nárok, byl žalobcem žalobou ze dne 27. března 1912 v čas soudně uplatněn a bylo o něm pravoplatně rozhodnuto; tento nárok pozůstává dále a nemůže již zaniknouti promlčením. Jak nejvyšší soud ve svém zrušovacím rozhodnutí čís. sb. 4308 zdurazňuje, jest však oním rozsudkem o nároku pokud se týče výživného rozhodnuto pro budoucnost jen dočasně a podmíněně, to jest pro dobu, pokud tytéž vyživovací poměry potrvají. Z tohoto primérního, rozsudkem na jisto postaveného nároku na výživné (na důchod) plyne sám sebou nárok poškozeného na zvýšení přisouzených mu rent za změněných vyživovacích poměrů v jeho neprospěch, tudíž za zvýšených drahotních poměrů. Tento sekundérní nárok na zvýšení renty, zakládající se kořenem v pravoplatném rozsudku, nemůže samostatně promlčením zaniknouti a může tudíž uplatněn býti pro budoucnost, pokud ony změněné poměry trvají. Nesejde proto na tom, že změna poměru řečených v tomto případě nastala již v roce 1919 a že žalobce žalobu na zvýšení renty původně mu přiměřeně uplatnil teprve v roce 1923, tedy po uplynutí lhůty promlčecí §u 1489 obč. zák.; rozhodné jest pouze, že změněné poměry byly v čas podání žaloby, a to jest nesporné.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Stěžovatel spatřuje nesprávné posouzení právní ve zrušovacím usnesení odvolacího soudu z toho důvodu, poněvadž odvolací soud uznal, že žalobcův nárok není promlčen, a že nelze v tomto případě použití předpisu §u 1489 obč. zák. Mínil, že tento právní názor odporuje doslovu tohoto předpisu, podle kterého se promlčuje každá žaloba na náhradu škody ve třech letech, počítaje od času, kdy škoda a škůdcova osoba byla známa, že tedy odvolací soud neprávem rozlišuje mezi primérním a sekundérním nárokem na náhradu škody, považuje nárok, přisouzený žalobci dřívějším rozsudkem, za primérní a žalobní nárok za sekundérní, zakládající se kořenem svým na primérním nároku, a že s tohoto hlediska nesprávně usuzuje, že tento druhotný nárok »pozůstává dále, že nemůže promlčením samostatně zaniknouti a může býti uplatněn pro budoucnost, pokud trvají ony změněné poměry«. Mínil, že kořenem nynějšího žalobcova nároku není rozsudek, nýbrž úraz, z něhož nárok povstal, že žalobce žalobního nároku neodvozuje z dřívějšího rozsudku, nýbrž ze změněných poměrů vyživovacích a drahotních, a že jenom tyto jsou mu základem pro žalobní nárok. Poukazuje k tomu, že dřívější rozsudek není konstitutivním aktem, kterým byl nárok založen, nýbrž pouze aktem deklarativním, a že ve zrušovacím usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. října 1924 bylo vysloveno, že jde v žalobě o nárok zcela nový a veskrze samostatný. Mínil, že žalobou požadované zvýšení důchodu jest další škodou, kterou žalobce utrpěl po vydání původního rozsudku, že tedy žaloba o zvýšení důchodu jest žalobou o náhradu škody podle §u 1489 obč. zák., a, když se žalobce dověděl o této škodě více než před třemi roky před podáním žaloby, že soud prvé stolice právem žalobu zamítl z důvodu promlčení. Leč dovolací soud neuznal, že se sporné věci dostalo v napadeném usnesení právního posouzení nesprávného. Odvolací soud mluví sice o nároku prvotném a o nároku druhotném, ale odůvodňuje správně toto rozlišování, když dále praví, že předpis §u 1489 obč. zák. má na mysli nárok na náhradu škody přiměřeně uplatněný na základě událostí, ze kterých původně vzešla škoda, že neběží o takový nárok prvotný v této rozeprě, že tento prvotný nárok, založený na příhodě v dopravě elektrických drah, udavší se dne 14. října 1911, na němž spočívá i žalobní nárok této rozeprě, uplatněný svého času žalobou a pravoplatně žalobci přisouzený, pozůstává dále, nemůže již zaniknouti promlčením a že je žalobci zdrojem druhotného jeho nároku, touto žalobou uplatněného. Stěžovatelův právní názor, že dřívější rozsudek není konstitutivním aktem, kterým byl nárok založen, nýbrž pouze aktem deklaratorním, nelze schváliti. Předpisem §u 406 c. ř. s. nebyl ani znovu upraven, ani změněn předpis §u 904 obč. zák. Předpis §u 904 obč. zák. přiděluje soudům nikoliv deklarativní, nýbrž konstitutivní funkci. Pravotvorný rozsudek — tvoře nový stav právní působí svou konstitutivní mocí jako právní skutečnost také vůči třetím osobám. Od tohoto účinku lišiti jest reflexní účinek rozsudku, projevující se tím, že každý třetí jest povinen uznati pravoplatné rozhodnutí. Pro třetí osoby nevzniká tu právo, nýbrž jen skutková podstata, podmiňující vznik, změnu a zánik právního poměru, na němž třetí je účastněn jako

podmět oprávněný, nebo zavázaný. Z toho všeho vyplývá, že stěžovatel, tvrdě, že tato žaloba je žalobou o náhradu škody, a že nárok jí uplatněný podléhá tříletému promlčení podle §u 1489 obč. zák., přehlíží úplně konstitutivní funkci rozsudku v původní rozepři, kterou vytvořen byl nový právní stav, nová skutečnost právní, a je-li žalováno na jejím základě, že nejde o náhradu škody, o které bylo rozhodnuto původním rozsudkem, nýbrž jde o nový samostatný nárok, opírající se o právní skutečnost tímto původním rozsudkem vytvořenou a o takovou změnu poměrů, která by po případě opodstatnila obdobné užití zásady (§ 936 obč. zák., § 7 obč. zák.), totiž zásady o tak zvané doložce rebus sic stantibus. Z toho všeho vyplývá dále, že nelze v tomto případě použití předpisu §u 1489 obč. zák., že tedy odvolací soud nepochybil po strance právního posouzení, usoudiv, že žalobou uplatněný nárok není promlčen.

Čís. 5340.

Dopravní řád železniční.

Přijala-li dráha, byť i v souvislosti se železniční přepravou, do svého skladiště na základě schovací smlouvy zboží, neručí za škodu jeho zmrznutím. Za nebezpečí zmrznutí zboží ve skladišti neručí dráha ani podle smlouvy dopravní.

(Rozh. ze dne 6. října 1925, Rv I 889/25.)

Žalobce, tvrdě, že zboží zmrzlo ve skladišti žalované dráhy, kde bylo uloženo za příčinou vyclení, domáhal se na dráze náhrady škody. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolací důvod nesprávného právního posouzení dle čís. 4 §u 503 c. ř. s. jest proveden částečně proti zákonu, pokud se jím napadá skutkové zjištění odvolacího soudu, že zboží došlo do Prahy již zmrzlé. Zjištění to opírá se o obsáhlý důkaz svědecký a stalo se po zhodnocení všech navzájem si odporujících svědeckých výpovědí. Pokus o jeho zvrácení jest ve své podstatě jenom brojením proti volnému zhodnocení provedených dukazů odvolacím soudem, to však není podle §u 503 c. ř. s., v němž jsou všechny dovolené dovolací důvody vypočítány, vůbec přípustným. Pokud byl dovolací důvod nesprávného právního posouzení proveden podle zákona, jest bezpodstatný. Vychází-li se z nezměnitelného již skutkového zjištění odvolacího soudu, že zboží bylo zmrzlé již před svým uložením do nádražního skladiště, pozbyla žaloba skutkového základu, neboť opírá se o tvrzení, že zboží bylo do uschování odevzdáno zdravé. Než, i kdyby se mělo za to, že zboží za přepravy zmrzlo jen částečně, a škoda byla dokonána teprve jeho nedosta-